



Samenvatting

Het college zet de aanpak van energiearmoede voort. Voor de meest kwetsbare huishoudens met een laag inkomen wordt de succesvolle witgoedregeling verlengd. Hiermee kunnen nog eens 1.000 huishoudens hun oude koelkast of wasmachine omruilen voor een energiezuinig model, wat direct leidt tot een lagere energierekening. Daarnaast start het college met het Isolatieproject Energiearmoede. Eigenaar-bewoners met een beperkt inkomen krijgen één gratis isolatiemaatregel aangeboden, bestaande uit spouwmuur-, dak- of vloerisolatie. Dit verhoogt het wooncomfort en verlaagt de energielasten structureel. Voor de witgoedregeling stelt het college € 600.000 beschikbaar en voor het isolatieproject € 2.400.000.

1. Beslispunten

1. De uitvoering van de *Witgoedregeling* te verlengen voor een tweede fase (2025-2026) en de bestaande overeenkomst met het Regionaal Energieloket (REL) hiervoor te continueren.
2. De “Beleidsregels Witgoedregeling Maastricht 2025–2026 (Fase 2)” vast te stellen.
3. Voor de uitvoering van fase 2 een incidenteel budget van € 600.000 beschikbaar te stellen, te dekken met € 400.000 uit het budget Lokaal Minimabeleid (sociaal domein) en € 200.000 uit SpUk Energiearmoede, en dit tevens als budgetplafond voor de regeling vast te stellen.
4. De uitvoering van het *Isolatieproject Energiearmoede* te starten.
5. De “Beleidsregels Isolatieproject Energiearmoede Maastricht 2025–2027” vast te stellen.
6. Voor het Isolatieproject Energiearmoede een budgetplafond van € 2.400.000 vast te stellen, verdeeld in twee tranches van € 1.200.000, waarbij tranche 2 later kan worden toegewezen of herbestemd binnen de Aanpak Energiearmoede.
7. De afdelingsmanager Ruimte te mandateren en volmacht te verlenen voor de contractuele uitwerking en aangaan van de overeenkomsten met:
 - a. het Regionaal Energieloket (REL) voor de uitvoering van de witgoedregeling;
 - b. de gecontracteerde aannemer(s) voor de uitvoering van het isolatieproject.

Besluit Burgemeester en wethouders d.d. 2 september 2025:

Conform.



2. Aanleiding

Sinds de zomer van 2022 voert de gemeente Maastricht een integrale *Aanpak Energiearmoede*, gericht op structurele verlaging van energielasten, gedragsverandering en vergroting van bestaanszekerheid bij kwetsbare huishoudens. Met inzet van rijksmiddelen (SpUk Energiearmoede) en gemeentelijke middelen zijn de afgelopen jaren verschillende instrumenten ingezet, waaronder:

- **Advies en hulp aan huis** door *Je Energiebespaarder* (CNME) en vrijwilligers van woningcorporaties, met directe installatie van energiebesparende producten.
- **Vervanging van energie-intensieve apparaten** via de witgoedregeling, resulterend in structurele kostenbesparing en CO₂-reductie.
- **Kleine energiebesparende maatregelen** via waardebonnen en gerichte acties.
- **Samenwerking met maatschappelijke initiatieven** om bewustwording te vergroten en het bereik in kwetsbare wijken te versterken.

Na een eerste fase gericht op inkomensondersteuning, verschuift de focus nu naar fysieke maatregelen aan de woning. Dit sluit aan bij landelijk onderzoek van TNO en het CBS dat dit de meest effectieve strategie is, met name voor kwetsbare eigenaar-bewoners. De urgentie voor Maastricht is groot: de stad is een concentratiegebied voor energie-armoede en kende afgelopen jaar een bovengemiddelde toename.

Analyse van de 22.800 koopwoningen in Maastricht toont een omvangrijke doelgroep. De kern bestaat uit circa 390 huishoudens die een slechte woning combineren met een te laag inkomen om zelf te investeren. Daarnaast hebben circa 980 huishoudens acute betaalproblemen door een te hoge energierekening. De grootste groep (ruim 2.600 huishoudens) is de risicogroep met een laag middeninkomen in een slecht geïsoleerd huis, die vaak buiten reguliere armoederegelingen valt.

Om deze kwetsbare groepen gericht te helpen, worden twee concrete vervolgstappen voorgesteld:

1. **Start van het Isolatieproject Energiearmoede:** Dit project vult een leemte in de huidige Lokale Aanpak Isolatie (LAI) door eigenaar-bewoners met een beperkt inkomen één volledig vergoede isolatiemaatregel aan te bieden. Om de omvangrijke doelgroep te bedienen en flexibel te kunnen sturen, wordt het college verzocht direct een eerste tranche van € 1.200.000 beschikbaar te stellen, met de mogelijkheid tot uitbreiding naar € 2.400.000 zodra de voortgang dit rechtvaardigt.



2. **Verlenging van de succesvolle witgoedregeling:** In de eerste fase heeft de helft van de 4.400 aangeschreven huishoudens al een oud apparaat vervangen. Met een tweede fase en een budget van € 600.000 krijgen de resterende 2200 huishoudens opnieuw de kans deel te nemen, wat naar verwachting bij nog eens 1.000 huishoudens tot een directe besparing leidt.

Deze gecombineerde aanpak past binnen het *Doelgroepenbeleid Verduurzaming Woningvoorraad* en het *Programma Warmte- en Energietransitie 2023–2026*. De maatregelen dragen bij aan een **rechtvaardige energietransitie** door de meest kwetsbaren te ondersteunen, hun bestaanszekerheid te vergroten en de gemeentelijke klimaatdoelen (SDG 1, 7 en 13) te realiseren. Besluitvorming is nu noodzakelijk om de beleidsregels en budgetten vast te stellen, zodat de projecten tijdig kunnen worden aanbesteed en de uitvoering zonder vertraging kan starten.

3. Beoogd effect

Met dit voorstel wil het college bereiken dat huishoudens die te maken hebben met energiearmoede, door een combinatie van hoge energielasten, een lage energieprestatie van de woning en beperkte financiële of praktische mogelijkheden om te verduurzamen, structureel lagere energielasten en een hoger wooncomfort krijgen.

Op de lange termijn leidt dit tot minder energiearmoede en meer bestaanszekerheid voor kwetsbare huishoudens, een blijvende verbetering van de energieprestatie van de woningvoorraad en een belangrijke bijdrage aan de gemeentelijke klimaatdoelstellingen en de transitie naar een aardgasvrije stad.

De bedoeling achter dit voorstel is tweeledig:

1. **Sociale doelstelling:** zorgen dat inwoners in energiearmoede kunnen meedoen in de energietransitie en profiteren van lagere vaste lasten, gezondere woningen en meer comfort.
2. **Duurzaamheidsdoelstelling:** structureel energie besparen en CO₂-uitstoot verminderen door het vervangen van energie-intensieve apparaten en het isoleren van slecht geïsoleerde woningen.



Deze inzet sluit aan bij de missie en visie van de gemeente om een inclusieve en duurzame stad te zijn, waar iedereen kan meedoen en de lasten en baten van de energietransitie eerlijk worden verdeeld (*rechtvaardige energietransitie*). Hiermee wordt bijgedragen aan drie Sustainable Development Goals (SDG):

- **SDG 1 – Geen armoede:** verlagen van vaste lasten en vergroten van bestaanszekerheid;
- **SDG 7 – Betaalbare en duurzame energie:** structurele besparing door energie-efficiënte apparatuur en woningisolatie;
- **SDG 13 – Klimaatactie:** reductie van CO₂-uitstoot door minder energieverbruik.

4. Argumenten

1.1. De verlenging van de witgoedregeling is effectief voor het verlagen van energielasten bij huishoudens in energiearmoede.

De regeling heeft in fase 1 geleid tot de vervanging van oude, energie-intensieve apparaten bij ongeveer de helft van de aangeschreven huishoudens. Hierdoor is een structurele besparing op energiekosten gerealiseerd en is de CO₂-uitstoot verminderd. De maatregel richt zich op een doelgroep die zonder deze regeling vaak geen mogelijkheden heeft om te investeren in energie-efficiënte apparatuur. Het succes van fase 1, met een deelname van 50 procent en een tevredenheidsscore van 97 procent, onderbouwt dat voortzetting doelmatig is.

2.1. Beleidsregels zorgen voor een helder juridisch en uitvoeringskader.

De beleidsregels definiëren de doelgroep, voorwaarden, hoogte van de bijdrage en procedure. Dit maakt de uitvoering transparant en rechtmatig en biedt zowel inwoners als uitvoerende partijen duidelijkheid.

3.1. Het budget voor de witgoedregeling is realistisch en volledig gedekt.

De raming van € 600.000 is gebaseerd op een realistische inschatting van duizend extra deelnemers tegen een maximale bijdrage van € 600 per huishouden. De dekking is geborgd via € 400.000 uit het budget Lokaal Minimabeleid (sociaal domein) en € 200.000 uit de SpUk Energiearmoede. Het budgetplafond voorkomt overschrijding en waarborgt financiële beheersing.



4.1. De uitvoering van het Isolatieproject sluit aan bij bewezen effectieve strategieën tegen energiearmoede.

Onderzoek van TNO en landelijke praktijkvoorbeelden laten zien dat structurele maatregelen zoals woningisolatie de meest effectieve manier zijn om energielasten te verlagen. Deze aanpak vult een leemte in de huidige Lokale Aanpak Isolatie (NIP/LAI), waarin eigenaar-bewoners in energiearmoede nog niet specifiek worden bediend.

5.1. Beleidsregels voor het Isolatieproject borgen transparantie en rechtszekerheid.

Door beleidsregels vast te stellen wordt helder vastgelegd wie in aanmerking komt, welke maatregel wordt aangeboden en hoe het proces verloopt. Dit maakt de uitvoering voorspelbaar en voorkomt interpretatieverschillen tussen gemeente, inwoners en uitvoerende partijen.

6.1. Het budget voor het Isolatieproject is passend, geborgd en flexibel inzetbaar.

Met een budgetplafond van € 2.400.000, volledig te dekken uit de SpUk Energiearmoede, kan naar verwachting het beoogde aantal woningen worden geïsoleerd. Het budget wordt beschikbaar gesteld in twee tranches van elk € 1.200.000. Tranche 1 wordt direct ingezet; tranche 2 wordt toegewezen zodra de voortgang dit rechtvaardigt of kan, indien nodig, worden her-bestemd voor andere voorzieningen binnen de Aanpak Energiearmoede. Dit biedt financiële zekerheid en wendbaarheid binnen de looptijd van het project.

7.1. Het mandateren en volmacht verlenen van de afdelingsmanager waarborgt een snelle en efficiënte uitvoering.

Door mandaat te verlenen voor de contractuele uitwerking en ondertekening met zowel het Regionaal Energieloket als de gecontracteerde aannemer kan zonder bestuurlijke vertraging worden gestart. Dit sluit aan bij de planning van aanbesteding en uitvoering en voorkomt dat inwoners onnodig moeten wachten.



5. Kanttekeningen of risico's

1.1. De deelname aan de witgoedregeling kan lager uitvallen dan geraamd.

In fase 1 nam circa 50 procent van de aangeschreven huishoudens deel. In fase 2 kan de deelname lager uitvallen door bijvoorbeeld verminderde interesse of eerdere vervanging van apparaten. Dit risico wordt beperkt door gerichte communicatie, inzet van energiecoaches en herhaalde benadering van de doelgroep. Onbenutte middelen worden niet uitgegeven en kunnen elders in de aanpak energiearmoede worden ingezet.

1.2. Afhankelijkheid van commerciële uitvoerders brengt risico's met zich mee, maar deze worden nu beter beheerst.

In fase 1 van de witgoedregeling werkte het Regionaal Energieloket (REL) als hoofdaannemer met Groupcard als onderaannemer voor de IT en financiële afhandeling. In juli 2025, op het moment dat fase 1 vrijwel was afgerond, ging Groupcard failliet. Hierdoor ontstond tijdelijk onzekerheid voor 113 inwoners met een actieve kadokaart ter waarde van in totaal circa € 68.000. REL heeft maatregelen getroffen om de regeling zelfstandig voort te zetten met een eigen IT-systeem en een veilige financiële infrastructuur. Vanaf september 2025 wordt de resterende groep inwoners alsnog geholpen.

Het kadokaartsysteem wordt nu volledig in eigen beheer door REL uitgevoerd, zonder tussenkomst van derden. De gelden worden beheerd via de Stichting Beheer Dergengelden REL, gescheiden van het ondernemingsvermogen en onder toezicht van een Raad van Toezicht. Betalingen verlopen via een functiescheidings- en vierogenprincipe, en er vindt periodieke controle plaats door een externe accountant, die bevestigt dat de saldi aansluiten bij de administratie. Deze maatregelen maken dat het risico op herhaling van de situatie uit fase 1 aanzienlijk kleiner is en dat bij onverhoopt wegvallen van een toeleverancier de uitvoering direct kan worden voortgezet.

2.1. Procedures en regels kunnen door inwoners als complex worden ervaren.

Het vastleggen van doelgroep, voorwaarden en procedures kan voor sommige inwoners als bureaucratisch aanvoelen. Dit risico wordt beperkt door heldere publiekscommunicatie in B1-taal, praktische toelichting via het Regionaal Energieloket en ondersteuning door CNME bij aanvraag en gebruik van de regeling.



3.1. Er is een kans dat het budgetplafond sneller wordt bereikt dan verwacht.

Hogere deelname kan ertoe leiden dat het budget eerder is uitgeput, waardoor nieuwe aanmeldingen moeten worden afgewezen. Dit wordt ondervangen door het hanteren van een wachtlijst en het her-prioriteren van middelen binnen de Aanpak Energiearmoede mits hiervoor voldoende draagvlak is.

4.1. De uitvoering van het Isolatieproject kan vertragen door aanbestedingsprocedures en uitvoeringscapaciteit.

De bouwsector kampt met schaarste aan uitvoerders, wat kan leiden tot langere doorlooptijden. Dit risico wordt beperkt door in de aanbesteding realistische planningen op te nemen, en de voortgang strak te monitoren.

5.1. Beleidsregels voor het isolatieproject vereisen afstemming met andere regelingen.

Om overlap met de Lokale Aanpak Isolatie (NIP/LAI) en andere voorzieningen te voorkomen, is zorgvuldige coördinatie nodig. Dit risico wordt ondervangen door integrale advisering via CNME, zodat inwoners direct inzicht krijgen in alle relevante regelingen.

6.1. De werkelijke kosten per woning in het isolatieproject kunnen variëren.

Afhankelijk van woningtype en technische staat kunnen de kosten hoger of lager uitvallen dan gemiddeld. Dit risico wordt beperkt door vooraf duidelijke prijsafspraken in de aanbesteding en alleen maatregelen te vergoeden binnen het vastgestelde budgetplafond van € 2.400.000. Daarnaast zorgt de verdeling in twee tranches van € 1.200.000 voor extra flexibiliteit bij het toewijzen van middelen.

6. Financiële gevolgen

Voor de uitvoering van dit voorstel is in eerste instantie € 3.000.000 incidenteel benodigd. Dit bestaat uit:

1. € 600.000 voor de verlenging van de witgoedregeling (fase 2), gebaseerd op een raming van 1.000 extra deelnemers met een maximale bijdrage van € 600 per huishouden.
2. € 2.400.000 voor het Isolatieproject Energiearmoede, te dekken uit de resterende middelen van de SpUk Energiearmoede. Dit budget wordt beschikbaar gesteld in twee tranches van € 1.200.000. Tranche 1 wordt direct toegekend; tranche 2 kan worden ingezet zodra de voortgang dit rechtvaardigt of, indien nodig, worden her-bestemd voor andere voorzieningen binnen de Aanpak Energiearmoede.



Het budget voor de witgoedregeling wordt gedekt met € 400.000 uit het budget Lokaal Minimabeleid (sociaal domein) en € 200.000 uit de specifieke uitkering (SpUk) Energiearmoede. Het budget voor het Isolatieproject Energiearmoede wordt volledig gedekt uit de SpUk Energiearmoede.

Er zijn geen structurele verplichtingen; de regelingen hebben een looptijd tot uiterlijk eind 2026 (witgoed) respectievelijk eind 2027 (isolatieproject), of totdat het budgetplafond is bereikt. Alle genoemde bedragen zijn inclusief btw.

7. Vervolgtraject besluitvorming, uitvoering en evaluatie

De gemeenteraad wordt geïnformeerd via een raadsinformatiebrief met de belangrijkste wijzigingen en voortgang in de uitvoering. Raadsleden worden uitgenodigd voor een werkbezoek aan de uitvoering van het Isolatieproject Energiearmoede en de witgoedregeling, om in gesprek te gaan met uitvoerende partners (REL, CNME, isolatiebedrijf) en inwoners.

De Witgoedregeling Fase 2 start medio september 2025 met herhaalde benadering van de resterende ± 2.200 huishoudens; looptijd tot het budgetplafond is bereikt of uiterlijk 31 december 2026. Uitvoering door REL in samenwerking met CNME.

De aanbesteding van de aannemer voor het Isolatieproject Energiearmoede wordt gegund in november 2025, eerste uitvoering in Q1 2026. Intake en bewonersbegeleiding door CNME, technische uitvoering door de gecontracteerde aannemer. Looptijd tot uiterlijk 31 december 2027.

De voortgang van beide regelingen wordt gemonitord via real-time dashboards van REL (Witgoedregeling) en via de uitvoeringsregistratie van CNME en de gecontracteerde aannemer (Isolatieproject). Belangrijke indicatoren zijn deelnamegraad, gerealiseerde energiebesparing, verlaging van energielasten en CO₂-reductie.

Vanaf 2025 starten de CNME-energiecoaches met het aanbieden van monitoring van energieverbruik bij afnemers van hun dienstverlening. In de uitvoering van de isolatieregeling is het streven om bij bereidwillige deelnemers een voor- en nameting van energieverbruik uit te voeren als pilot voor effectmeting van woning-verduurzaming. Hiermee wordt ervaring opgedaan met het objectief vaststellen van het effect van maatregelen op het energiegebruik. De witgoedregeling wordt geëvalueerd medio 2026. Het isolatieproject wordt tussentijds geëvalueerd in 2026 en volledig afgerond in 2027.



8. Communicatie

De communicatie over de witgoedregeling Fase 2 en het Isolatieproject Energiearmoede wordt uitgevoerd in samenwerking met REL, CNME en team Communicatie. Huishoudens in de doelgroep ontvangen een persoonlijke brief in begrijpelijke taal met aanvullende informatie via de gemeentelijke en REL-website. Energiecoaches benaderen inwoners actief en bieden ondersteuning bij aanvragen. Maatschappelijke partners worden geïnformeerd zodat zij kunnen doorverwijzen. Bij de start van de uitvoering kan een persbericht worden uitgebracht, afgestemd met de portefeuillehouder en de BCA.